

Sara Haas

SAGA

9. 5.–14. 6. 2025

artKIT

Zajeti čas brezčasje

Slike **Sara Haas** vzbudijo v nas številne reference in povezave. Najprej povezujejo njeno slikarstvo, iz katerega je diplomirala na Akademiji likovnih umetnosti v Zagrebu, in scenografsko delo, ki jo zaposluje pri lutkovnih, dramskih in opernih produkcijah na Hrvaškem, kjer s svojo izrazito, pestro in pravljичno vizualno poetiko vstopa v gledališča in nadgrajuje mizansceno, ki vice versa inspirirajo tudi njeno slikarsko delo, v katerem najdemo številne gledališke in filmske reference ter citate iz popularne kulture. Pri tem njene slike zaobjamejo ne samo prostor, ampak tudi čas, saj njena umetnost lebdi med preteklostjo in mitologijo, se dotika sedanjosti in pogleduje v prihodnost in fantastiko.

Ne samo ikonografija, ki je kot poteza in barvna paleta značilna za njeno upodabljanje in sotvori njen likovni 'podpis', ampak tudi figure, kot so škrati in ostala bitja, živali in osebe ter izmišljeni liki celovito povezani v enotnem okolju slike in svojevrstnem avtoričinem časovnem kontinuumu. Zato jo tudi v aktualnem svetu sodobne umetnosti ne moremo umestiti v katere koli trende, ampak je treba njeno delo gledati in čutiti kot popolnoma avtonomno in avtorsko specifično.

Sara Haas se je za izhodišče mariborske razstave postavila v izmišljen svet 'sage', ki ga gradi skozi vizualno pripoved, nas popelje v kraj domišljije, v katerem podobe vilincev, cvetličnih vzorcev in sanjskih vrtov pripovedujejo zgodbe, ujete med spominom in domišljijo.

Sara Haas pravi: »Fantastične sage *Snorrija Sturlusona* so bile morda prvi model za nastanek teh del, porod ideje za fantazmagoričen svet, imenovan 'saga' ali zgodba; mesto, posvečeno domišljijskemu, kultivaciji spomina in lastnim notranjim refleksijam, skozi dela, v katerih spomini živijo v izmišljenem svetu.

Vsi spomini so zapisani v slikah in tvorijo pripoved o preteklih, davno pozabljenih trenutkih in spominih, ki so bili zmanipulirani na skrajno domiselni način. Z uporabo omejujočih se form v realnem smislu nastajajo delikatne oblike, ki oblikujejo naravo in uokvirjajo like na slikah. Sanjarjenje v izmišljenem vrtu, polnem vilinov, ter vrtinčasti vzorci in cvetlične oblike ustvarjajo tekoče, organsko ozadje kot v snu. Kadri si sledijo kot v polsnu.

Enako kot sam naziv 'saga' skozi svoja dela pripovedujem zgodbe o tem, kar doživljam. Občutljivo, premišljeno, igrivo zapisujem s čopičem na platno kot dnevnik spominov.«

Snorri Sturluson (1179–22. september 1241) je bil islandski zgodovinar, pesnik in politik. Dvakrat je bil izvoljen za predsednika islandskega parlamenta, Althinga. Na splošno velja, da je avtor ali sestavil dele *Prozne Edde*, ki je pomemben vir za to, kar je danes znano o nordijski mitologiji in aliterativnih verzih, ter Heimskringle, zgodovine nordijskih kraljev, ki se začne z legendarnim gradivom v sagi *Ynglinga* in sega do zgodnjerednjeveške skandinavske zgodovine. Zaradi slogovnih in metodoloških razlogov Sturlusona pogosto umeščajo kot avtorja *Egílove sage*. Leta 1241 so ga umorili moški, ki so trdili, da so agenti norveškega kralja.

Sara Haas
SAGA
9. 5.–14. 6. 2025

artKIT, Glavni trg 14, Maribor
Odpiralni čas: od torka do petka od 15. do 19. ure, v soboto od 10. do 13. ure

Nekateri elementi in rezidenti slik me povabijo na *Potovanje na Luno* (*Le Voyage dans la Lune*), francoski znanstvenofantastični pustolovski trik-film iz leta 1902, ki ga je napisal, režiral in produciral **Georges Méliès**. Film, ki ga je navdihnil roman **Julesa Verna** *Z Zemlje na Luno* (1865) in njegovo nadaljevanje *Okoli Lune* (1870), spremlja skupino astronomov, ki potujejo na Luno v kapsuli s topovi, raziskujejo Lunino površino, pobegnejo pred podzemno skupino *Selenitov* (lunarnih prebivalcev) in se vrnejo na Zemljo z ujetim Selenitom. Méliès vodi ansambel francoskih gledaliških igralcev kot glavni lik, profesor *Barbenfouillis*.

Slikarski slog Sare Haas se odlično ujema s prostorom gledališča ne le zaradi svoje pristne vizualnosti, ampak tudi zato, ker njene slike pripoveduje zgodbe in niso osredinjene le na motive. Te zgodbe, ki se nahajajo v njenih slikah, so včasih nežne in občutljive, včasih pa temne in ekspresivne, najpogosteje pa so navdihnjene z gotiko in prerafaeliti. Sara Haas noče biti sužnja trendov, ne pusti se ujeti v kalupe in vztraja v svojem pravljичnem, igrivem, premaknjenem umetniškem slogu in se izogiba mnogim pastem na umetniški poti.

Umetniška pisava Sare Haas je sveža in igriva, hkrati pa brbotajoče samoniklo na slikarkinih obzorjih nastaja avtorski vizualni jezik, ki je tudi (lahko) dramatičen v notranjih dinamikah kompoziciji in barvnih razmerjih, pri čemer se ne omejuje in uporablja najrazličnejše kombinacije komplementarnih, pastelnih in kontrastnih, živih barv, ko se zdi, da se včasih kateri od njih kar nepovabljeno znajde na sliki. »Trudim se, da svojo osebnost prenesem na zaslon. Lepo je imeti vzornike, tudi jaz jih imam, ampak ko nekdo stoji pred mojo sliko, želim, da nekako začuti, kako 'diham'.«

V umetnosti ji je pomembno, da je pristna. Za vsako idejo, ki jo želi uresničiti, najprej ustvari estetski načrt. Kot slikarki ji je to zelo pomembno, čeprav ji mnogokrat zaradi veliko dela ni lahko najti idej in navdiha za slikanje in ji je lažje ustvariti scenografijo, saj gre za resničen prostor. Pri barvah in materialih, ko na slike dodaja tudi tkanino ali nanjo veze ter drugo, jo navdihujejo različna obdobja, čeprav bi njeno 'mariborsko' serijo lahko postavili nekam v dobo baroka in rokokoja, torej v 18. stoletje, pa tudi v poznorenesančni manierizem konca 16. stoletja, ki ga z raznimi likovnimi intervencijami raztegne tako v (znanstveno)fantastično prihodnost kot v daljno, mitsko in pravljичno preteklost. Seveda se scenografija, četudi je zanjo zelo ustvarjalno delo, ki ji odpira obzorja v ustvarjalnem izražanju, precej razlikuje v primerjavi s slikarskim delom.

Razstava v Mariboru je njena četrta samostojna slikarska razstava in predstavlja nov opus del Sare Haas, ki so nastala kot refleksija preteklih spominov, oblikovanih skozi prizmo fantazije, osebnih pripovedi in občutljivih notranjih refleksij, ki v strasti do slikanja zrcalijo njeno ekspresivno vehemenco in intimno emocijo in v turbulentah umetniškega navdiha vlečejo po meandrih njene zavesti in podzavesti, zgodovini, zgodbah, mitih, sagah in izvirnem umetniškem podpisu, ko slike stopijo v prostor, da ta oživi. V gledališču s pravimi igralkami in igralci, v razstavišču artKIT pa z njenimi osebami in prostori na slikah, ki vas vabijo k dialogu in nemara odigrajo tudi kakšen prizor v lastni konstelaciji likovnega infinituma.

–Peter Tomaž Dobrila

BIOGRAFIJA

Sara Haas se je rodila 20. 10. 1994 v Zagrebu.

Septembra 2018 je diplomirala na Akademiji likovnih umetnosti v Zagrebu v razredu profesorja Zoltana Novaka. Po izobrazbi je magistra slikarstva.

Njene samostojne slikarske razstave so *Nepoznani avtoportreti* (Galerija Cekao, Zagreb, 2017), *Groteske* (Gradska Galerija Zabok, 2019) in *Promplasaj* (Galerija Mali Centar kulture – MICEK, Zagreb, 2020). Prav tako je sodelovala na več skupinskih razstavah, in sicer so to *Arty party* (Klovičevi dvori, Zagreb, 2018), *Retrospektiva slovanske mitologije* (Galerija Ulupuh, Zagreb, 2028), *Umetnost in lepota proti predsodkom* (grad Veliki Tabor, Košnički Hum, 2019), *Umetnost in lepota proti predsodkom* (dvor Oršič, Zagreb).

Kot scenografka sodeluje na lutkovni predstavi *Trnuljčica* (Lutkovno gledališče Zagreb, 2021), dramski predstavi *Tajni dnevnik Adriana Molea* (Mestno gledališče Žar ptica, 2022), pri operi Ermanna Wolf-Ferrarija *Suzanina skrivnost* (Hrvaško narodno gledališče Zagreb, 2024) in *Kraljevič žabec* (Lutkovno gledališče Zagreb, 2025).